Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIV. № 132 JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JULY 12, 1997 CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 12-го ЛИПНЯ 1997 р. Ч. 132 РІК CIV.

УКРАЇНА ЗМІЦНИЛА ЗВ'ЯЗКИ З НАТО

Мадрид. — Як уже інформовано, 9-го липня Україна офіційно підписала з НАТО хартію про партнерство і тим самим зробила невеликий, але важливий крок до парасольки безпеки Північно-атлантійського оборонного союзу.

Спеціяльна угода дає Україні право проводити з НАТО „консультації" у разі зовнішньої загрози і начно змінює двосторонні зв'язки.

„Ми дуже добре розуміємо дійсність, яку маємо на Европейському континенті і це є причиною нашої співпраці з НАТО", — сказав Президент України Леонід Кучма на церемонії підписання документу. Подія, в якій брали участь генеральний секретар Гавієр Соляна і лідери 16 країн-членів НАТО, висунула Київ у центр уваги, яку він, перебуваючи в тіні Росії, рідко викликає на світовій арені.

Л. Кучма похвалив домовлення і зазначив, що Мадрид ввійде в історію як місто, в якому було ліквідовано лінію поділу, проведену в центрі Европи „холодною війною".

Домовлення під офіційною назвою „Хартія про особливе партнерство між НАТО і Україною" створює серію механізмів для контактів між двома сторонами, передбачає обмін військовими місіями і створення інформаційного центру НАТО в Києві, який уже почав діяти. Щомісяця амбасадори обох сторін проводитимуть зустрічі, а двічі на рік зустрічатиметься спільна комісія, яка буде інструментом для консультацій в час кризи.

Україна, як відомо, поки що не збирається вступати до альянсу, який день перед тим запросив у члени Польщу, Чехію і Мадярщину. Однак українські урядовці натякали, що Київ може приєднатися до НАТО після 2000 року.

Підписання хартії є кульмінацією довгих переговорів України і НАТО щодо того, як зміцнити відносини, не розлютивши Москву. Л. Кучма не забув похвалити і пакт, підписаний в травні між альянсом і Росією, зазначивши: „Важливим для нас є те, що Україна і Росія тепер співпрацюють з НАТО".

Немало добрих слів щодо підписаної з Україною хартії сказали і західні лідери. Г. Соляна зазначив, що документ є тільки початком, а не кінцем відносин з Києвом, і назвав домовлення „видимим символом" нової Европи.

Президент ЗСА Билл Клинтон назвав хартію кроком до нової Европи і зауважив, що „це природно для України простягати руку НАТО і для НАТО робити те саме".

(Закінчення на стор. 3)

Л. Кучма хоче приватизувати стратегічні підприємства

Київ. — 9-го липня Президент Леонід Кучма звернувся до Верховної Ради з проханням приватизувати стратегічні підприємства і скасувати заборону на податкові пільги, ухвалену парляментом у квітні, повідомило агентство Ройтерс.

У письмовому зверненні до депутатів Л. Кучма зазначив, що більшу частину капіталу стратегічних підприємств треба передати на п'ять років недержавним економічним установам, які мають заплатити за це у формі „завдатку", який буде використано для покриття бюджетного дефіциту. Верховна Рада, як відомо, наклала вето на приватизацію 5,300 підприємств, які, на думку депутатів, мають стратегічне значен-ня.

Податкові пільги для чужоземців, за словами Президента, можуть включати в себе звільнення від оподаткування і тимчасове звільнення від сплати мита. Л. Кучма також зазначив, що неприбуткові підприємства мають пройти негайну перевірку. Це кінець кінцем може привести до їхнього банкрутства. У квітні парлямент скасував податкові пільги для закордонних інвесторів, покликаючись на те, що бюджет України втратив на цьому 2.2 блн. дол. Рішення відразу засудили західні аналітики, передбачаючи, що інвестиції в українську економіку, і без того дуже низькі, ще більше впадуть.

Приватизація, сказав Л. Кучма, повинна прискоритися і перейти від ваучерної до випродажі, щоб привабити не тільки українських, а й закордонних інвесторів. Про активнішу приватизацію говорив минулого тижня і голова Фонду Державного Майна Володимир Лановий. Він виступав на конференції „Інвестиційне вікно в Україну", яка відбулася у Франкфурті в Німеччині.

Президент також вважає, що треба зменшити наполовину від цьогорічного рівня податковий тягар і зредукувати фінансування фонду заробітної платні до 38 відс. у 1998 році і 28 відс. у 1999 році. Цього року цей відсоток дорівнює 48.5 відс.

Президент Б. Клінтон відвідав Польщу

Варшава, Польща. — Президент З'єднаних Стейтів Америки Билл Клінтон відвідав з офіційною візитою польську столицю, щоб поздоровити громадян цієї країни з прийняттям у члени Північно-атлантійського оборонного союзу, а також на місці з'ясувати, якої допомоги потребуватиме Польща у справі ефективного здійснення рішень Мадридської зустрічі держав НАТО.

Разом з тим, ні американські представники у Варшаві, ні польська сторона не приховують, що Президент Б. Клінтон має намір від берегів Вісли, як висловився президент Польщі Алєксандер Квасньєвський, „почати наступ Адміністрації ЗСА на Сенат і громадську думку в Америці з метою переконати їх в доцільності поширення НАТО на схід".

Президент Б. Клінтон мав зустріч з прем'єр-міністром Польщі Влодзімєжем Цімошевічем, а також з колишнім президентом Лєхом Валенсою. Б. Клінтон високо оцінив вклад Л. Валенси у побудову демократичної Польщі.

Кульмінаційною точкою візити американського керівника було багатотисячне віче на Замковій площі Старого міста Варшави, де обидва президенти звернулися до варшав'ян.

Державний секретар ЗСА Маделин Олбрайт, яка супроводжувала Президента Б. Клінтона, мала розмову з міністром закордонних справ Польщі Дарієшем Росаті. Вони обговорювали видатки, як необхідні для інтеграції польських збройних сил у військові структури НАТО.

„Польща завжди відігравала важливу ролю у Східній і Центральній

(Закінчення на стор. 3)

У Боснії вбито запідозрілого у воєнних злочинах

Загреб, Хорватія. — У четвер, 10-го липня, британські вояки з рядів миротворних військ НАТО у своїй першій спробі затримали боснійського серба запідозрілого у воєнних злочинах і вбили іншого в самооборонній перестрілці.

Під час цієї дії, що відбулася з підтримкою американської розвідки і технології та зі згодою президента Билла Клінтона і прем'єр-міністра Тоні Блейра, один з британських вояків був легко поранений.

Один з підозрілих, Сімо Дрляча, колишній комендант поліції в Пріє́дорі під час конфронтації почав стріляти, вояки відстрілюючись його вбили. В окремій акції затримано без будь-яких клопотів іншого запідозрілого у воєнних злочинах, Милана Ковачевіча, директора лікарні в тому ж містечку. М. Ковачевіч, також колишній начальник місцевого уряду, буде передений на суд Міжнародному трибуналові воєнних злочинів у Газі. Офіційні чинники НАТО зазначили, що обидвох запідозрілих звинувачено, як головних архітектів „етнічної чистки" в околицях Пріє́дора.

З почином цих акцій віднайдення, затримання та передання на суд Міжнародному трибуналі підозрілих у воєнних злочинах, ніхто не коментує чи сюди будуть також включені найголовніші зі звинувачених— Радован Караджіч, колишній провідник боснійських сербів, і його військовий командир генерал Ратко Младіч.

Проти цих акцій гостро зареаґувала Москва, називаючи їх „ковбойськими рейдами," котрі загрожують дейтонському мирному процесові.

С. Головатий критикує хід боротьби з корупцією

Київ. — 8-го липня міністер юстиції Сергій Головатий висловив незадоволення тим, як в Україні борються з хабарництвом, повідомив „ОМРІ Дейлі Дайджест".

С. Головатий, який не раз звинувачував урядові кола в корупції, виявив бажання зустрітися з Президентом Леонідом Кучмою і почути від нього підтвердження того, що економічні реформи і боротьба з корупцією продовжаться. Міністер заявив журналістам, що „турбований зупинкою реформ в Україні і назвав процес перетворень в економіці „показухою без конкретних дій".

Л. Кучма, як відомо, проголосив кампанію щодо боротьби з корупцією під назвою „Чисті руки". В квітні С. Головатий, пояснюючи цей захід, сказав, що в першу чергу звільнятимуть корумпованих правоохоронців і урядовців. Гострій критиці за корупцію піддала Україну західня преса, що в деякій мірі прискорило звільнення минулого місяця прем'єра Павла Лазаренка, який начебто заробив незаконним шляхом 240 мін. дол.

С. Головатий також звинуватив урядовців, відповідальних перед діючим прем'єром Василем Дурдинцем, у блокуванні боротьби з корупцією. З боку Президента не було негайної реакції, оскільки він перебував у Мадриді на вершинній нараді НАТО.

Л. Кучма закликав парлямент до спільних антикризових дій

Київ (Р. Р.). — Тут у середу, 9-го липня, серед депутатів Верховної Ради України поширено текст звернення Президента України Леоніда Кучми до депутатів. Президент висловив готовість зформувати новий Уряд на коаліційній основі. Він погодився співпрацювати з представниками лівих сил, особливо в соціяльній сфері, та призначити на керівні пости в Кабінеті Міністрів представників політичних партій, „незалежно від їх політичної орієнтації".

Л. Кучма закликав керівників опозиційних партій до діялогу і висловив готовість вислухати їхні „конструктивні пропозиції щодо подолання кризових процесів у державі".

Звертаючись до парляментаристів, Президент закликав їх розв'язати питання про затвердження кандидатури прем'єр-міністра заки парлямент піде на вакації, та запевнив, що готовий консультуватися з представниками парляментарних груп і фракцій або навіть підписати меморандум про співпрацю між Президентом і Верховною Радою на період економічної стабілізації в державі. В цьому документі, на думку Л. Кучми, має бути зафіксовано „конкретні зобов'язання сторін щодо співпраці". Він також вважає за доцільне створити спільну комісію з представників Президента і Верховної Ради, яка протягом 10–15 днів повинна підготувати проєкт меморандуму між законодавчою і виконавчою владами.

Президент знову повторив готовість розглянути питання щодо продовження уповноважень парляменту ще на один рік, однак зазначив, що це можливо тільки за умов конкретних домовлень про співпрацю між галузями влади. Потребу продовження уповноважень парляменту Л. Кучма пояснює виключно економічною доцільністю. Внесення зміни до закону з цього приводу, зазначив він, не загрожує руйнуванням демократичних засад, оскільки вибори все ж відбудуться і народ має змогу обрати своїх представників, зміниться лише дата виборів.

У зверненні до депутатів Президент запропонував конкретні складові антикризової програми, які виклав детальніше, ніж це було висловлено ним 27-го червня у промові під час відзначення першої річниці Конституції. Л. Кучма наголосив, що курс реформ, проголошений у 1994 році, залишається незмінним, а „нинішня ситуація гостро ставить завдання адаптації стратегії 1994 року до сучасних умов та доповнення її окремою програмою антикризових дій". Для лібералізації економічного режиму потрібна дальша лібералізація податкової політики, отож

(Закінчення на стор. 3)

МАЛЬОВНИЧА СОЮЗІВКА ВІДКРИЛА ЛІТНІЙ СЕЗОН

Союзівка (Г. Колесса). — Згідно з традицією, із святом Незалежности Америки відкрила свій літній сезон чудова українська оселя Союзівка. Значення її важко переоцінити, адже віддавна стала вона осередком зустрічі українців, яких розкидала доля по різних кутках не лише Північної Америки, але й багатьох інших країн. Останніми роками щораз частіше приїжджають сюди гості з України, і кожного тішить те, як зберігаються тут традиції, як виховується молодь в любові до землі своїх предків.

Тріо „Волошки" з Канади

Важливе місце у житті оселі займають мистецькі імпрези — виставки, концерти і вечори. Перший концерт сезону відбувся у суботу, 28-го червня, з участю вокально-інструментального ансамблю „Львів'яни". У п'ятницю, 4-го липня, в приміщенні бібліотеки відкрилася триденна виставка мистця з України Тараса Більчука. Вступне слово на відкритті виставки виголосив відомий скульптор Зенон Голубець.

Як відомо, мистецька програма Союзівки щороку дає відвідувачам оселі можливість довідатися і про мистецькі

(Закінчення на стор. 3)

В Україні

(З інформацій УНІАР)

ЗАБОРГОВАНІСТЬ — ЗАГРОЗА НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ

КИЇВ. — Згідно з інформацією Пресової служби Президента України, Л. Кучма прийшов до висновку, що проблема погашення заборгованости із зарплатні працівникам бюджетних організацій не стала предметом повсякденної уваги Кабінету Міністрів, керівників областей і міністерств. Комісії, спеціяльно створені для подолання цієї кризи, діють неефективно. Суди і прокуратура залишаються осторонь. Це привело до того, що на 1-го липня заборгованість досягла 4,6 блн. гривень. У Чернівецькій, Чернігівській, Київській, Кіровоградській, Луганській та Тернопільській областях частка невиплат зарплатні перевищила 55 відсотків. Цілком не виплачувалося зарплатню в Донецькій, Дніпропетровській, Харківській, Запорізькій, Львівській, Одеській та деяких установах Луганської області, а також в Автономній Республіці Крим. Президент Кучма зажадав від Уряду та інших керівників негайного погашення боргів, заявивши, що розглядає заборгованість як загрозу для національної безпеки України.

КОМУНІСТИ ДОМАГАЮТЬСЯ ПРИЄДНАННЯ УКРАЇНИ ДО МА СНД

КИЇВ. — Члени парляментарної фракції комуністів на сесії Верховної Ради вимагають приспішити ратифікацію широкомаштабного договору між Україною і Росією та негайно вирішити питання про вступ Верховної Ради України до Міжпарляментарної асамблеї СНД у формі повноправного члена. Фракція комуністів далі протестує проти військовоморських навчань „Сі-Бріз-97" у Криму з участю частин НАТО та проти будь-яких інших військових навчань з участю чужих військових формувань. Комуністи закликають розгорнути підготову для приєднання України до Союзу Росії та Білорусі та рекомендують Україні дотримуватися позаблокового статусу щодо Европи.

АСОЦІЯЦІЯ РОЗВИТКУ СЕВАСТОПОЛЯ

СЕВАСТОПІЛЬ. — Тут відбулася нарада керівників Севастопільської Міської Ради та державної адміністрації спільно з керівниками підприємств, науковцями і депутатами з питань розвитку міста. Учасники наради вирішили створити науково-практичну асоціяцію розвитку економіки міста та створити для цього спеціяльну групу, до якої увійдуть представники підприємств та установ, науковці і депутати. Заступник голови Міської Ради Євген Брагін зазначив, що „ніякі дотації місто вже не врятують". На його думку, інвестиції можна отримати лише під конкретні програми, отож асоціяція розвитку покликана ці програми випрацювати. Севастопіль має широкий вибір основних напрямів розвитку, наприклад, в оборонний, індустріяльний, освітній, торговельний, розвагові галузях.

СПІВПРАЦЮВАТИМУТЬ УКРАЇНСЬКІ І ФРАНЦУЗЬКІ МИТНИКИ

КИЇВ. — 9-го липня Україна і Франція підписали угоду про взаємну адміністративну допомогу з метою запобігання митним порушенням. Документ, підписи під яким поставили голова Державної Митної Служби України Леонід Деркач і амбасадор Франції Паскаль Фієске, оформив юридично бажання двох сторін тісніше співпрацювати у боротьбі зі злочинністю і насамперед наркобізнесом. Угода передбачає допомогу з боку Франції українським митникам у навчанні та підвищенні кваліфікації, а також обмін делегаціями і студентами.

ЗУПИНКА ЕНЕРГОБЛЬОКІВ

ЗАПОРІЖЖЯ. — Як повідомили в інформаційному центрі Адміністрації ядерного регулювання, на Запорізькій АЕС виявлено порушення в праці автоматичного протиаварійного захисту. У зв'язку з цим вирішено на кілька днів зупинити два бльоки Запорізької АЕС. Порушення спричинила дощова вода, яка потрапила в електричні системи регулювання турбогенератора. Подія не вплинула на радіяційну обстановку на АЕС та навколо неї.

ЦІНА РЕПУТАЦІЇ — ОДНА ГРИВНЯ

КИЇВ. — Столична газета „День" подала скаргу в суд на газету „Незалежність", вимагаючи від неї компенсації у сумі однієї гривні за зневагу гідности і ділової репутації. Адвокат „Дня" сказав, що газета не має права вимагати більшої суми, бо „Незалежність", згідно з постановою Уряду з 25-го травня цього року, стала одним з видань, які отримують бюджетні дотації і отже суму матеріяльної компенсації в результаті візьмуть з кишені платників податків. Приводом до судового позову стала надрукована 9-го квітня стаття у „Незалежності", в якій часописи „День", „Зеркало Недєлі" і „Бізнес" названо „продажними та цинічними газетами, які працюють на імперію зла та брехні". Цією імперією, за висновком аналітиків „Незалежності", керує колишній прем'єр Євген Марчук. Нещодавно газети „Бізнес" і „Зеркало Недєлі" через арбітражний суд змусили „Незалежність" надрукувати спростування цих рядків.

У СВІТІ

ПРОВІДНИКИ КРАЇН-ЧЛЕНІВ НАТО обговорювали також справу коштів пов'язаних з поширенням їхнього союзу до країн Східньої Европи. Тому, що прелімінарні підрахунки були такими різноманітними, вирішено почекати на обіцяні точніші підрахунки військових і політичних експертів НАТО до кінця року. Турбує керівників держав не тільки можливість потреби збільшення бюджету НАТО, але також і настанова деяких провідників держав-членів, як французького Жака Ширака, котрий заявив, що Франція в ніякому разі не має в пляні підвищувати своєї платности до НАТО.

ПРИНАЙМЕНШЕ 36 ОСІБ ЗАГИНУЛО під час землетрусу в середу, 9-го липня, на карайбському побережжі Венесуелі. Рятівничі відразу кинулись до праці та почали видобувати з- під грузів розвалених будинків тих, що залишились живими. Найбільшої руїни зазнало невеличке містечко Каріако віддалене 295 миль на схід від Каракасу, столиці Венесуелі, де 22 особи загинули під руїнами середньої школи, більшість з яких були учні. Цей землетрус позначився силою 6.7 на скалі Ріхтера та був найсильнішим впродовж останніх трьох десятков років.

В АМЕРИЦІ

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА БАЖАННЯ президента Билла Клінтона та військового керівництва в середу, 9-го липня, Сенат голосами 66 до 33 вирішив затримати наступні дві фази ліквідації та закриття військових баз в країні. Затримка триватиме аж до часу, поки Уряд прослідить минулі та майбутні економічні наслідки цих ліквідацій. Це рішення Сенату ставить взагалі під сумнів дальший процес запланованого закриття військових баз, бо члени Конгресу уважають, що зменшення бюджету Департаменту оборони коштом закриття цих баз не є надто переконливим арґументом для їхніх виборців.

У СЕРЕДУ, 9-ГО ЛИПНЯ, Стейтова комісія спорту на своєму засіданні в Лас Веґас, Невада, розглядала неспортову поведінку(відкушення вуха) боксера Майка Тайсона під час його останнього змагання 28-го червня за боксерське мистецтво у групі тяжкої ваги з Івендер Голіфілдом. Одноголосним рішенням М.Тайсонові скасовано його боксерську ліцензію та накладено грошову кару в сумі 3 мін. дол. Він після одного року може знов вносити прохання, щоб йому відновити дозвіл, але все залежатиме від рішення згаданої комісії.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486.
UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Зроблено вирішальний крок

Отже, справу, як мовиться, зроблено: Північно-атлантійський оборонний союз поповнився новими членами — Польщею, Чехією, Мадярщиною.

Ще напередодні вершинної зустрічі у Мадриді важко було до кінця передбачати, як розвиватимуться події. Відомо було, що для розмов щодо вступу до НАТО запросять лише згадані вище країни. Щодо України, то, як і передбачалося, під час мадридської зустрічі Президент Леонід Кучма та генеральний секретар НАТО Гавієр Соляна підписали хартію про партнерство. Цей документ став політичною декларацією України та всіх країн-членів НАТО, а його політично-правний статус має таку ж силу, як основоположний акт, підписаний між НАТО і Російською Федерацією. В усякому випадку, так вважають українські дипломати. Хартія про партнерство між НАТО і Україною визначила механізм взаємних стосунків. Зокрема, передбачено обмін військовими місіями, працю бюра НАТО в Києві, щомісячні зустрічі амбасадорів та двічі протягом року засідання двосторонньої комісії, яка розглядатиме різні як передбачувані, так і непередбачувані ситуації.

У тому, що НАТО в сучасних умовах світового укладу мусів поширитися, сумнівів не могло та не може бути. І головною причиною цього поширення не є якісь особливі пляни Заходу, а тільки потреба безпеки країн Центральної та Східної Европи, котрі просили, щоб їх було прийнято до Північно-атлантійського оборонного союзу. Ці країни небезпідставно побоюються Росії, тож не дивно, що хочуть бачити себе частиною союзу сильних держав, до якого входять і ЗСА. Поза гарантіями безпеки створення демократичних держав з числа вчорашніх вольних чи невольних сателітів Москви просто нереальне. Вступ до НАТО та Европейського союзу залишається головною підвалиною для здійснення амбіцій цих країн у побудові держав справді европейських, на засадах західного демократичного й новітнього моделю. Обов'язок, який бере на себе військовий союз, може здаватися дивним, але НАТО, як підкреслює, часопис "Гардіян", завжди був чимось більшим, ніж звичайним військовим союзом.

Сам факт прийняття до НАТО кількох згаданих нових членів є, так би мовити, певною компенсацією за провину, яку повинен відчувати Захід щодо народів Центральної та Східної Европи, зраджених у Мюнхені, в Ялті та відданих на розправу Сталінові. Звичайно, поширення НАТО не направить свого часу заподіяних народам кривд і не спокутує їх, але, попри те, що деякі американські політики вважають комплекс відчуття провини, зокрема, ЗСА, не найкращим у провадженні закордонної політики, довір'я післякомуністичних країн до Заходу безперечно зміцніє. Взагалі перед мадридською вершинною зустріччю чимало політиків у ЗСА висловлювалося проти поширення НАТО за рахунок прийняття до нього нових членів з числа країн Центральної та Східної Европи. Насамперед, робилися спроби застерегти Адміністрацію Президента Билла Клінтона від сприяння цим країнам у вступі. Аргументи опонентів зводилися до того, що, мовляв, це тільки стане водою на млин зміцнення націоналізму в Росії, що воно вимагає великих фондів тощо. Та й сьогодні також висловлюються серйозні сумніви в тому, що Сенат ЗСА ратифікує рішення учасників мадридської наради. Дехто закидає Президентові Б. Клінтонові, що запрошення нових членів до НАТО було зроблене без публічної дискусії. Скажімо, "Ню Йорк Таймс" писала про те, що "Клінтон зобов'язаний сказати американському народові, чому він такий впевнений, що поширення НАТО не підірве стабілізації в Европі і не приведе до змарнування американських засобів". З тим більшою приємністю маємо констатувати добру волю, навіть мужність Президента Билла Клінтона в його наставленні до країн, які прагнуть захистити демократію, що в них народжується.

Процедура прийняття нових членів до Північно-атлантійського оборонного союзу в Мадриді до певної міри заслонила врегулювання чималих внутрішніх проблем НАТО і є вирішено розглядати під час наступного засідання. Польща, Чехія та Мадярщина можуть приймати ґратуляції з приводу вступу до НАТО. Україна і Росія підписанням з ним двосторонніх документів також, виглядає, досягнули неабияких зовнішньополітичних успіхів. Румунії, Словенії та рядові інших претендентів у черзі на вступ до НАТО ще доведеться почекати. І все ж: дуже добре, що зроблено перший важливий крок на шляху консолідації світової демократії.

Ярослав Гайвас

НАРОДИ ШУКАЮТЬ НОВИХ СТРУКТУР

Перед пленарною зустріччю усіх членів НАТО, що відбулася з початком липня в Мадриді, виглядало, що спір, скільки нових членів буде запрошено — три чи п'ять — до складу НАТО, внесе непорозуміння і може навіть заколот у цю зустріч. Цей невеликий спір був, одначе, сиґналом, що в НАТО назрівають інші — принципові. Завдяки поступкам Парижу справу полагоджено, а після Парижу інші члени більшости також приймуть умову меншости на чолі з Вашінґтоном.

Чому тільки три країни?

Проти прийняття двох дальших членів, тобто Румунії та Словенії, не було з боку меншости ніяких вагомих застережень, навпаки — всі погоджувалися, що вони здатні увійти до складу НАТО, але Вашінґтон зі своїх причин, які навіть не були вичерпно пояснені, категорично стояв на тім, щоб запросити тільки Чехію, Польщу і Мадярщину. Формально Вашінґтон мав за собою арґумент, що запрошення нових членів вимагає, як і всі важливі рішення НАТО, однозгідности. В публічній опінії закріпилося переконання, що йдеться про те, чи переважає голос більшости, чи голос Вашінґтону.

Зустріч у Мадриді було попереджена зустрічю в Денвері „Великої сімки", коли відбулося включення Росії в її склад, через що її перезвано на „Велику вісімку". Зближення Росії наперед з НАТО, а відтак вступ у „Велику сімку" та в інші міжнародні організації на найвищому, або особливому рівні, було прийнято заходами Вашінґтону, в яких інші члени альянсу не конче були консультовані. Це було причиною тихого обурення деяких інших членів НАТО. Вашінґтон настирливо переводив цей плян, бо йому залежало на приєднанні Москви, хоч у якійсь мірі, до спільного фронту, як це було у випадку війни проти Іраку. Тепер Вашінґтон мусить остаточно вирішити проблему „подвійного контейнменту" — Іраку та Ірану, — щоб могти рухатися вперед. А для цього конче треба прихильної постави, а навіть якоїсь співпраці Росії, яка в інакшому випадку може спричинити різні труднощі. Москві заплачено високу ціну, одначе вона не зайняла потрібного становища, а навпаки — після осягнення членства у „Великій сімці" збільшила своє постачання зброї Іранові та поширила співпрацю з Іраком. Все це неґативно причинилося до атмосфери в західньому бльоці, тим більше, що деякі його члени вимагають компромісової мирної полагоди конфлікту з Іраном та Іраком.

На зустрічі в Денвері президент ЗСА Билл Клінтон зробив великий крок вперед для визнання провідної ролі ЗСА та вищости американської ліберальної демократії як політичної і соціяльно-економічної системи. Він не лише сконфронтував господарські успіхи ЗСА з невдачами інших держав, але конкретно порадив їм, як вихід з господарських труднощів, перебрання американської системи. Присутні не тільки не прийняли тієї вказівки, але одверто висловилися неґативно про неї. Яка була постава нового члена „Великої сімки" президента Росії Єльцина — невідомо, бо він під кінець заслаб і покинув залю нарад. Цікаво, що декілька днів після конференції в Денвері він призначив свою молодшу доньку Тетяну, замужню Дяченко, формально своїм дорадником. Тетяна вже перед тим, коли він важко нездужав, виконувала неформально таку функцію і, видно, з успіхом. Призначення її на такий пост свідчить, що президент Єльцин не зовсім здоровий, але в порозумінні зі своїм привладним оточенням буде виконувати завдання авторитарного керівника російської політики, що йому забезпечує Конституція.

В часі конференції в Парижі, а відтак у Денвері виявилася виразна опозиція деяких членів західнього бльоку проти Президента Клінтона. Опозицію цю сформулював Ліонель Жоспен, прем'єр-міністер Франції, словами: „Почалося з провідництва Вашінґтону, а тепер воно переходить у гегемонію". А президент Франції Жак Ширак сказав ще виразніше: „Ми дарма тратимо час. Ми тільки статисти для Клінтона. Американці вже рішили діяти без нас". Розбіжність у поглядах існувала не тільки щодо кількости нових членів НАТО. Ці розбіжності почалися раніше, коли ще минулого року французи, в порозумінні з деякими европейськими членами НАТО, висунули тезу, що Вашінґтон не розуміє як слід европейських проблем і не присвячує їм відповідної уваги. І тому в НАТО належить створити окрему европейську одиницю, яка буде займатися, як частиною загальної політики НАТО, европейськими проблемами, їх формулювати, опрацьовувати рішення для них і дбати, щоб їх переводити в життя. Очевидно, в рамках загальної політики НАТО. У випадку, коли европейська ланка потребуватиме допомоги, ЗСА у рамках ту допомогу подадуть. Навіть коли б ішлося про військову допомогу. Згідно з публічними інформаціями, обидві сторони — ЗСА і Европа — погодилися в тій справі, навіть були запляновані якісь дальші кроки, уже організаційного й оперативного характеру, але відтак замовкло про це, аж ось знову чуємо голоси в тій справі.

Розходження з Вашінґтоном

Американська газета „Вашінґтон Пост" не підставі німецьких інформацій повідомила, що в Денвері відбулися наради делеґацій Англії, Франції, Німеччини та Італії в справі розходжень з Вашінґтоном. На тих нарадах ствержено, що Вашінґтон легковажить погляди своїх союзників, накидає їм свою думку, гамує або навіть зриває спроби тих держав збільшити їхню ролю в Латинській Америці, Близькому Сході та інших обширах. Німецький канцлер Гельмут Коль, який завжди стриманий у своїх публічних виступах, висловив відверто обурення політикою і поведінкою Вашінґтону, а англійський прем'єр-міністер Тоні Блейр публічно потвердив це. Можливо, що після отримання таких інформацій Президент Клінтон почав відповідні заходи, щоб знайти спільну мову, і вже є перші висліди тих заходів, а саме — зміна Францією свого становища в справі нових кандидатів до НАТО. Париж повідомив, що приймає кандидатури трьох, тобто Чехії, Польщі, Мадярщини. Кожна суперечність у політиці полагоджується взаємними концесіями. Які концесії признав Президент Клінтон, і чи взагалі признав представником іншої думки — невідомо.

Та розходження між ЗСА і европейцями, зокрема західніми, йде значно глибше. Президент Клінтон після представлення американських економічних успіхів зробив на кінець висновок: успіхів цих досягнуто завдяки американській політичній і соціо-економічній системі, тому інші країни світу повинні її прийняти, щоб і собі одержати подібні результати. З европейського боку зразу впали проти цього застереження.

На думку західніх европейців, американська система виросла з американського ґрунту, з основ, які поставали довгі десятиліття чи й століття. І з цього не можна робити універсальної доктрини. Бо кожен нарід має своє особливе підґрунтя, свої традиційні коріння, свою ментальність, на базі яких постають передумови максимальних успіхів. А тому що ті передумови у кожному випадку різні, різними мусять бути засоби, хоч прямується то тієї самої цілі. В одних умовах дані засоби можуть бути продуктивні, в інших — не конче. Як знаємо, на сучасному етапі панівною думкою в Америці є: все, що дало в Америці добрі наслідки, мусить дати їх і в усіх інших країнах. І тому ми є свідками, коли американська суспільно-політична доктрина та її деревативи не лише пропаґовані, але й вимагані на інших територіях, в зовсім інших умовах. В Німеччині є традиційні норми, впроваджені ще Бісмарком або ще й перед тим, в Англії є свої, у Франції свої. І в кожній країні демократія має свої національні елементи й риси. Запровадження методів ліберальної демократії американського типу в інших країнах принесе не користі, а шкоду.

Доки світ був двополярним...

Іншою проблемою ґльобального порядку є ситуація після розвалу

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про поворот до міста

Хоча літні місяці щойно розпочалися, а все ж багато з нас вже мало нагоду пережити зміни, які наступають, коли залишаємо місто і свої щоденні обов'язки, навіть на кілька днів, а відтак мусимо повертатися до міста і до буденщини в його мурах.

Де б це не було і де б ми не їхали на найкоротші літні вакації, це завжди поєднане із зміною обставин і зміною краєвиду. А це так важливе не лише для ока, але для загального почування. Отже, радіємо картинами природи, насолоджуємося зеленню лісів, повітрям без випарів ґазів, холодною водою ріки чи озера і заходам чи сходам сонця, яких не заслоняють ніякі хмародери, чи задимлені комини фабрик.

Отже, радіємо тим всім незалежно від віку та обставин і відживаємо душевно та фізично, позбуваючись на певний час накопичених за рік стресів.

Яким, однак, прикрим видається відтак поворот до міста та скільки неприємного він зі собою приносить.

Вже сам шлях додому після кінця тижня зв'язаний із щоденною проблемою переповнених доріг і тисяч авт, що терпеливо посуваються по них в темпі слимаків. Отже, приходить перша дилема повертання до міста: їхати вчасно чи пізнім вечером, щоб не потрапити в „рух" чи пак, як кажуть земляки із четвертої хвилі, „в корок"? Здається, що вже при тому рішенні працює злий дух, бо виїдете вчасно чи пізно — все одно шляхи в околиці міста таки будуть „заткані". А такий повільний поворот вже перекреслює велику частину почуття відпочинку так скрупулятно накопичуваного за тих кілька вільних днів.

А тут чим ближче до міста, тим повільніший темп їзди, а коли на вашій дорозі ще ляже міст чи тунель, тоді — пиши пропало. Напевно там принаймні одна лінія мусить бути якраз замкнена з великим написом, що її перебудовують. Отож стоїте, стоїте в безконечність, щоб відтак переконатися, що під цю пору ніхто на дорозі не працює, або робітники в помаранчевих камізолях „відпочивають".

І тут критично споглядаючи на них, мусите мимоволі ставити собі питання, але і рівночасно дати самому собі відповідь, чому роботи на американських шляхах ідуть так поволі. Ви це завважуєте у частій обсервації, як все іде в сповільнених темпах, немов фільм у сповільненій версії. Однак ніхто на це не звертає уваги, крім нещасливих водіїв, що силою факту стояння „в корку" на дорозі це бачать. Ця повільність по якомусь часі нервує, як і напис, що із-за праць саме цим мостом не можна переїздити вантажним автам, а тут бачите їх більше, як пасажирських.

Все це разом зовсім нівечить ваш спокійний настрій, напоєний красою природи і ви найрадше б відразу вискочили з авта, або завернули його у напрямі гір і долин, лісів і озер, щоб зашившись у хащі не бачити того неробства.

Але терпеливо посуваєтесь рухом слимака, аж до місця, де можна авто знова пустити на звичайну швидкість. І ось ще одна привітальна несподіванка — за вами вже їде авто поліціянта, який каже вам затриматися негайно. Поліціянт либонь вперше на службі, а віком хіба відповідає вашим онукам. Але це не перешкоджає йому навіжено кричати на вас, немов на однолітка і гострим голосом вимагати сидіти в авті, бо інакше грозить арешт. Довгої півгодини приходиться так сидіти непорушно в гарячому авті, вдихуючи з „необмеженою насолодою" незмінний запах міста, випари ґазів, змішані із товщем смаженої бараболі із поблизького „Мек Доналда", щоб вкінці отримати з рук лайливого поліціянта аж три „тікети" і виклик до суду. Це вже до решти виповнює чашу привітання.

Дома вітають вас задушливі кімнати, що стояли без продуву і охолодження, море листів, в яких обіцяють вам виграшу тисячів долярів або вимагають заплачення рахунків, а машина до записування вісток повна здивованих запитів, де ви поділися. Біля дверей „усміхається" до вас гора газет та реклям, які треба однак переглянути чи негайно перечитати, а холодильня ссітить пусткою і кличе до нових харчових закупів.

Ви повернулися беззастережно до міста. Яка благодать!

О-КА

Святослав Левицький, Калуш

Льонька

Не часто цікаве сонечко мало змогу заглянути в хатину шевця Юрка Шкапанірки, хіба що рано-вранці, бо стара, зелена і важка від моху стріха, що втиснула стареньку хату-мазанку в землю, ніби як дід Дмитро насупила густі кострубаті брови на маленькі вікна-оченята, і заховала в собі.

Юркову хату будував ще його дід Дмитро, як оженився і відділився від батьківської оселі. Для себе будував, а придалася хата і дітям його, і внукові Юркові, і правнукам — Юрковим дітям.

Сонечко любило писанку-хатину, завжди чистенько побілену, знизу жовтою глиною підмазаною. За тою глиною Юркова жінка Настуня ходила аж під сусіднє село. Глина була і ближче, але не така червона, не така масна і лискуча, як та, що коло сусідського села. А ще сонечко любило милуватися Юрковими діточками. В Юрка їх п'ятеро і всі хлопчики. Як повибігають зранку з хати, один від одного менший, назустріч матері, що повертається із стаєнки з повною коновкою щойно видоєного пінистого і теплого-теплого молока! Попереду з кухлем і окрайчиком хліба Василько. Він перший п'є молоко, бо йде Лаську пасти, а останнім вибігає-викочується найменшенький — повненький і кругленький Івасик-„Бумбасик".

Юрка Шкапанірку знали не тільки в рідному селі. Юрко був шевцем і мав славу не лише доброго майстра, але й недорогого, тому йшли до нього чи з просьбою нові чоботи пошити, чи старе взуття полагодити, селяни із сусідніх сіл. А от здоров'я не мав. Змалку був слабеньким та горбатеньким, а шевська праця повгими вечорами при світлі каганця ніби прибила його до землі, тільки горб, здавалося, з роками стає все більшим і більшим.

Коли молода Настуня брала з Юрком шлюб в церкві, то за сльозами не бачила ні людей, ні образів, ні священика, ні осоружного їй горбатого Юрка. Та не лише вона плакала на своєму весіллі. Гості за столом за жартами ніби якось ненароком, щоб сусіди не помітили, знімали з обличчя непрохану сльозу зашкарублими долонями: перша красуня в селі, а йде за каліку.

А що мала робити? Що могла вдіяти, коли виросла сиротою-наймичкою? Хоча і забрали її до себе далекі родичі, але жила в них гірше за наймитів, бо була „своя", а на свою можна і крикнути, і платити за роботу від світанку до смерку не треба, та й одягу-взуття нового купувати не треба, за іншими доносить. Знайшла їй родина жениха. Який би не був, але жених, та й фах свій в руках має, то йди, сирото-своячко, на свій хліб. І вдячна родині будь, що за сироту подбала.

Настуня дякує тепер Богові. Юрко, хоч і був калікою горбатим та й лице мав, як казала баба Палагна, таке, „ніби чорт го малим взєв на ноги й писком тріснув в щітку рижову", але добрим і лагідним характером заробив в Настуні якщо не любов, то щиру повагу і пошану. Пішли діти, то й зріднили їх. І жили вони, на заздрість недобрим людям, в добрій родинній злагоді. А ще дякували Богові за діточок. П'ять синочків дав їм з Юрком Господь, п'ять білолицих і чорнобрових, голосистих і бистрих, як живе срібло, легініків.

А тепер їй навіть заздрять. Ой, багато дітей сиротами стали; густо косила війна чоловіків, та й тепер косить. А Юрко вдома. На хліб дітям заробить та й до хліба.

Сонечко вже знало, що сьогодні зранку діти будуть в хаті, тому й спішило заглянути у низеньке віконце. Сьогодні — неділя і вся родина зібралася за столом. Святково одягнені діти як горобчики обсіли макітру з недільними варениками. Після вареників з сиром і картоплею родина щонеділі йшла до церкви. Це теж сонечко добре знало. Раптом звідкілясь взялася чорна хмара і закрила від сонечка шевцеву хату.

А на подвір'я, зваливши ногою старенькі ворота, ввірвалися четверо озброєних чоловіків, ведучи з собою п'ятого — сільського десятника. В селі, чим селяни не раз хвалилися перед сусідами, не було жодного стрибка*, тому начальники з райкому поділили село на десятки хатин і призначили десятників, що відповідали за порядок в своїй десятці. Зранку боївки з енкаведистів, стрибків та партійно-совєтського активу вдершись в село, наводили „порядок", а перед заходом сонця поспішно ушивалися в район.

Почувши тріск поламаних воріт, Настя виглянула у віконце:

— Йой, Юрко, совєти йдуть! І Льонька з ними!

Юркові ніби нічого від совєтів не грозило, бо калікою був, та й війна вже два роки ніби як закінчилася, а чоботи латати ніби справа зовсім з політикою не зв'язана, але на всякий випадок, щоб зайвий раз не потрапляти на очі „визволителям", похапцем заліз під широку постіль і затих там.

В хату ввалились, важко дихаючи, а останній постукав пальцем в одвірок і з вдаваною ввічливістю не то запитав, не то ствердив:

— Можна войті?!

Видно було здалеку, що вже десь і випили, і закусили, але дружньо посунули за стіл:

— А у нас сіводні варєнікі. Водку став, хазяйка!

Діти швидесенько перебралися на лавицю під віконечком, звідки нишком поглядали то на непроханих гостей, то на перелякану матір, що матушилася біля печі, виймаючи із запічка заховану на всякий випадок пляшку, заткану кукурудзяним качаном. Коли виймала з діжечки квашені огірочки, помітила, як тремтять руки, і завстидалася, спіймавши лютий і насмішкуватий погляд Льоньки.

— Швидше рухайся, мать твою... — брудно вилаявся він.

Льонька був відомий в цілому районі, ба навіть за його межами, стрибок. Відомий своєю жорстокістю і брутальністю, особливо у відношенні до жінок і підлітків, бо сам Льонька теж ще був... дитиною, власне під-

* стрибок — вояк винищувального загону НКВД.

(Закінчення на стор. 3)

Народи...

(Закінчення зі стор. 2)

совєтсько-російської імперії. Доки був СССР, доти існувала двополярна світова система. Хоч і не абсолютна, відносна, але дуже великої ваги в світі. З упадком СССР не стало двох сил, залишилася Америка. Колись вона була перша, а тепер перша і єдина. Її сили й надпотуги ані легковажити, ані тим більше заперечувати не можна. Але яка її роля у зміненому світі? Чи вона має бути сама й сама виконувати ту функцію, що колись виконували ті дві потуги? В тому є два питання: чи вона сама має втручатися в усі відповідної ваги світові справи і, розв'язуючи різні світові проблеми, накидати свої соціяльні й моральні норми? Так, як з'ясовував справу Президент Клінтон в Денвері, Америка може не тільки сама розв'язувати такі різні проблеми, але вона посідає універсальну доктрину, яка виявилася доброю в ЗСА, з чого можна робити висновок, що вона буде добра всюди. До якої міри має Вашінґтон радитися зі своїми союзниками з НАТО і до якої міри узгляднювати їхні пропозиції?

Характеристичну поставу зайняла Москва. Вона усвідомила собі, що під сучасну пору не може висувати норм загальносвітового порядку. Колись вона намагалася свій совєтський лад накинути усьому світові, сьогодні з тим нема куди піти. Але задеклярувати свою резиґнацію з такого стану вона аж ніяк не хоче, бо ж живе надією на реванш і сподівається, що колись, за якихсь умов знову стане „собіратєльніцей рускіх зємєль". І тому вона підписалася під деклярацією з Індією цього року в Москві. В тій деклярації Індія, а за нею нібито й Росія, визнають багатополярну доктрину, тобто кожен нарід творить свою структуру, але ні в якому разі коштом інших народів і на їхній території. Форми й норми тієї структури акцептовані іншими, якщо вони тим іншим не шкодять. Ніхто не може вимагати, а тим більш накидати своїх форм, чи норм іншому народові, бо вони належать і залежать від нього, якщо не суперечать загальноприйнятим законам і реґулам.

Все це вже не раз і не однією людиною було сказане, але до тих проблем приходиться підходити знову і знову в новій дійсності і з нової точки зору.

Льонька

(Закінчення зі стор. 2)

літком. Було йому всього п'ятнадцять років. Свій юний вік він як міг, так намагався приховати, тому поводився грубо і брутально, щиро вважаючи, що так і повинні поводитись справжні мужчини, напускаючи на свою кирпате і кругловиде личко суворість, яка зовсім не вписувалася з його веснянками та дитячим рум'янцем. Старші його товариші не раз посміхалися над цим і тим заохочували його до злочинів. Від них Льонька і перебрав науку: кожне слово в реченні переплітати з нецензурщиною.

Льонька без зайвих роздумувань пускав в хід свого автомата, трофейного „Шмайсера", правда, найчастіше стріляв у псів, яких чомусь смертельно ненавидів, але міг зовсім безпричинно вдарити жінку чи дівчину, слухаючи схвальний регіт карателів. Пси всього району певно духом чули ту Льоньчину ненависть і, покрутивши носом в повітрі, з тихеньким скавучанням ховались, хто де міг, почувши Льоньчин дух здалеку. Ближче знайомство з Льонькою закінчувалося для них трагічно: в псів він стріляв без попередження.

Батька-матері не мав. Казав, що їх фашисти замордували, то за них і мститись буде. Як було, насправді ніхто не знав, як не знав, якого він роду. Любив хвалитись, що ще в воєнний рік втік з дитячого будинку, полоснувши перед цим стареньку няню-сторожиху ножем, бо спіймала його на крадіжці.

— Гдє твой мужік? — запитав у Насті енкаведист з пагонами сержанта. — В бандє нєбось?

Йому відповів десятник — дід Ступарик, повернувшись ввічливо до „товаришів" і так почтиво, щоб запаху цибулі не було чути, прикриваючи долонею рота:

— Та її чоловік, вибачте на тім слові, пане-товаришу, каліка нещасний, ледве ноги волочить, не то що...

— Тєбя нє спрашівают! Сіді і варєнікі жуй, пака дают. Ти, баба, атвєчай!

— Та правду наш, чи то пак ваш дід каже. Каліка мій чоловік. Ні нащо вже не потрібний. Не то, що до якоїсь там партизанки. Горбатенький він і сухоти має. Немічний, ледве ногами пересуває. На ніщо вже не здатний, — сипала словами Настя.

— То на який біс його годуєш в хаті, як він вже нічого не вартий, — обізвався Льонька. — Взяла би мене до себе на тиждень-два, а там, диви знов якось собі байстрючка пристарала б. Аж п'ятеро пуцьверіньків, то від кого ростуть?

— Малий ти ще, синку... — сіпнувся дід Ступарик, хотів сказати, що таке говорити не личить, та не договорив, бо Льонька з розмаху зацідив діда по лобі дерев'яною ложкою, що розлетілася на дідовій лисині, обризкавши її краплями сметани і масла.

Енкаведисти аж за животи хапалися від сміху, спостерігаючи, як дід витирав лисину та прокурені вуса від сметани і сльозу, що непрохано скапнула від болю та образи.

— А що то там у тебе під краваттю? — гаркнув до Насті Льонька, знімаючи з колін „Шмайсера".

То Юрко не витримав і виглянув з-під постелі, за жінку і діти боявся.

— Ой, Льонечко! Та то мій старий, Юрко мій, каліка він ні нащо і нікому не потрібний, — як горохом посипала Настя. Льонька став на одне коліно і, примруживши ліве око, діловито випустив чергу під ліжко.

Карателі вийшли з хати, не забувши похапцем допити горілку, під голосний зойк-плач дітей. Той дитячий крик, здавалось, прошиє не тільки стелю і стріху, а прорветься крізь хмари до самого неба.

Льонька, переступаючи через зомлілу Настю, пробурчав:

— І чого такий вереск вчинили? Сама ж говорила, що він вже ні нащо і нікому не потрібний...

Сонечко, що вийшло із-за хмари, не бачило вже, що діялось в домі шевця Юрка Шкапанірки, бо високо піднялося над землею, а солом'яна стріха мохнатими бровами закрила очі-віконця старенької хатини.

УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ — ДО УКРАЇНСЬКИХ ЛІТНІХ ТАБОРІВ!

Л. Кучма...

(Закінчення зі стор. 1)

Президент пропонує вдвічі зменшити податковий тягар, порівняно з 1996 роком, особливо це стосується нарахувань на зарплатню. Він пропонує їх зменшити у 1998 році до 38 відсотків, а в 1999 році — до 28 відсотків.

Серед напрямів антикризової програми Президент назвав і леґалізацію тіньової економіки. Для цього він пропонує законодавчо оформити амнестію на нелеґально вивезені капітали, якщо їх буде повернено в Україну. Законодавчо пропонується запровадити практику інвестиційних угод між великими чужоземними та українськими інвесторами і Міністерством Економіки України.

В сільсько-господарському секторі Президент Кучма пропонує демонополізацію і повну приватизацію підприємств переробки та збуту сільсько-господарської продукції.

Українським і західнім інвесторам пропонується створити 3–4 експериментальні аграрні економічні зони.

В соціяльній сфері пропонується мораторій на підвищення цін за житло і послуги і демонополізацію інфраструктури в житловому секторі. Для погашення заборгованости громадянам Президент рекомендує надзвичайні заходи, які передбачають майнову відповідальність керівників підприємств, де є борги перед працівниками. Акції ж найкращих підприємств, що приватизуються, пропонується передати Пенсійному фондові України.

Мальовнича...

(Закінчення зі стор. 1)

здобутки української діяспори, і познайомитися з новими іменами. Тож у суботу, 5-го липня, відбувся дебют на Союзівці тріо „Волошки" із Саскатуну, Канада.

У його складі — студентки університету, українки з походження Надя Фоті, Маруся Качковська та Христина Сокирка. Тріо існує вже декілька років і з успіхом виступає по Канаді. У його творчому доробку — звукозаписи двох збірок, „Білий голос" та найновіший звуковий альбом „Цвітіння".

„Волошки" подарували слухачам тринадцять пісень — народних і сучасних. Багато з них виконавці присвятили конкретним видатним особистостям чи колективам —Т. Шевченкові, В. Івасюкові, хорові ім. Верьовки та іншим.

Члени тріо „Волошки" розповіли про себе (в додатку до інформацій, поміщених у чепурно приготованій програмці). Слухачі довідалися, що виконавці є представницями 3-го, 4-го і 5-го поколінь канадських українців. Для однієї з членів тріо, М. Качковської, цей рік є особливим — виповнюється 100 років з часу, коли її дідусь приїхав до Канади.

Поруч із тріо „Волошки" у концерті виступив бандурист Остап Стахів. У його виконанні прозвучали народні, стрілецькі та сучасні українські пісні. Щойно повернувшись з України, мистець привіз із собою цікаві спостереження, якими і поділився із слухачами. За його словами, не дивлячись на важкі часи, люди в Україні не втратили оптимізму. „...Вони побачили, що Україна перейшла той рубіж, коли могла втратити свою незалежність. Знову почали співати. А пісня об'єднала усіх, щоб з новими силами будувати краще майбутнє".

Концерт вела Оля Ходоба-Фриз.

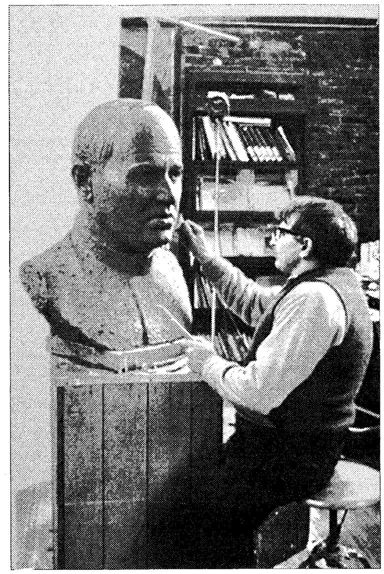
У третю річницю смерти М. Черешньовського

20-го липня сповниться три роки, як відійшов у вічність визначний мистець-монументаліст і різьбар св. п. Михайло Черешньовський. Попросто не віриться, що вже три роки немає між нами улюбленої людини.

Михайло Черешньовський народився в селі Стежниця на Лемківщині в 1911 році. Треба сказати, що Стежниця належала до дуже національно свідомих сіл. Бо ж це село зродило багато членів ОУН і УПА, з яких багато віддали своє молоде життя в обороні дорогої їм лемківської землі. В такому селі проходили перші юні роки Михайла. Оточення та вроджений талант привели його до школи плястичного мистецтва у Кракові, яку закінчив з відзначенням у 1939 році. З вибухом Другої світової війни доля для молодого мистця не була надто щедрою, вона проводила його крутими стежками рідної Лемківщини та Галичини, її визвольних змагань за незалежність України. Одним словом, життєвий шлях св. п. Михайла Черешньовського не був стелений пахучими трояндами, а був прокладений колючим терням. Йому судилось бути чевоноармійцем, звідки опинився в лавах УПА. Про цей перехід можна б багато писати...

В рядах УПА, де панували лише невигоди, голод, холод та щоденні небезпеки в боях з переважаючими силами ворога Михайло в такій ситуації був прикладом для інших друзів. Він був наочним свідком насильного вивозу з прадідівської землі українського населення, в тому і його родини, спочатку в Україну, а відтак на т. зв. „зємі одзискане", зв'язаною з нелюдським знущанням над безборонним населенням ганебною Акцією „Вісла". Про це переселення Михайло часто оповідав зі сльозами в очах.

Треба тут згадати про Рейд деяких частин УПА на Захід (1947 р.), між якими був і Михайло. Думаю, що зайвим було б тут говорити про ціль-мету такого рейду до вільного світу. Група рейду, в якій з різних причин опинився Михайло, була найменшою, лише 4-ох осіб, а то: „Дідик", політвиховних Зорян, Мирон Климко-Ярема і Михайло. Цей їх перехід через Чехо-Словаччину був трагічним, бо при переході досить широкої, глибокої і бистрої ріки Ваг, якимсь припадковим старим човном, яке на посередині ріки почало тонути, у висліді сот. „Дідик" топиться, Михайло не уміючи пливати, при помочі, якоїсь галузяки

На світлині: М. Черешновський у робітні при праці над погруддям о. Григорія Грушки.

(де вона там взялася?) дістався до берега, друзі Зорян і Ярема приплили до берега. Зараз за ними почалася погоня „четніків" — поліції, де вбито д. Зоряна, а Михайло і Ярема прибули до Німеччини. Михайло до кінця свого життя вірив, що цю „галузь" надіслала йому Мати Божа, до Якої він ревно молився про порятунок в часі його топлення. Це направду було чудо!..

Про Михайла багато сказано і написано, а по його смерті ще більше написано про його добрі і корисні діла для українського народу, але ще далеко не сказано і написано всього, чим був цей великий син Лемківської землі.

Пригадується мені табір Деґендорф, Німеччина, де нас, вояків УПА, інтерновано у вересні 1947 року, по приході на Захід Великим Рейдом УПА. За короткий час між нами опинився і Петро — Інженер, так ми усі його кликали. Усі ми були щасливі, що нарешті по тримісячних боях опинилися на волі, про яку ніхто з нас і не мріяв. Одинокий між нами не був вдоволений Михайло, бо не мав жодного зайняття. Він часто ходив попід паркани, де визбирував якісь цвяшки, з яких на камінях виточував якісь долотця до різблення, не міг всидіти без зайняття.

По тримісячному інтернуванні група 38 осіб опинилася в таборі ДП, Мітенвальд-Єгеркасерне, де і я опинився з Михайлом. Там вже праці Михайлові не бракувало. Там він, не гаячи часу, відкрив малу робітню-різьбарню, де цілими днями і ночами перебував, різьбив касетки та працював над погруддями наших достойників, як С. Бандера, ген. Р. Шухевич — Т. Чупринка, С. Петлюра, Є. Коновалець тощо. Згодом він почав там навчати різьби інших зацікавлених, яких було чумало. Мені доводилося часто стрічати Михайла в його робітні, тому ми обидва подружили, де я мав час докладно пізнати цю благородну людину, тому смію твердити, що ця людина у своєму житті ворогів не мала. Він до кожного старшого чи молодшого мав ласкаве слово, кожному був готовий помогти. Тому його усі любили і поважали.

Скромність є найшляхетнішою прикметою людини. Тому про цю скромність нашого покійного Михайла хочу згадати. У переселенчих таборах ДП кожна людина сама мусіла давати собі раду, щоб вижити. Лише Михайло над тим не думав. У нього головне була праця, тому занедбав себе, бо не мав навіть часу з'їсти тої таборової зупи, яку видавали даром. Крім того, він не мав доброго здоров'я. З цього приводу ми домовилися з одною німкою, щоб вона доставляла для нього молочні страви, як масло, сметану і молоко, щоб його трохи відживити, за це ми з нею розраховувалися. Згодом виявилося, що Михайло з цих страв не користає сам, бо передає їх двом малолітнім хлопцям-сиротам, які жили в сусідстві... Подібне повторилося з убранням і білизною, які ми йому придбали, а він передав рослому юнакові-сироті, якого батько згинув під Бродами... Мали ми з ним повно мороки аж до часу його одруження з Людмилою Білокрис, на якому то вінчанніприйняттю автор цих рядків мав щастя бути.

Пам'ятаю, як Таборова Рада у Мітенвальді влаштувала упістам з якоїсь нагоди прийняття, де було багато промов. Пригадується привіт знаного громадсько-політичного і спортового діяча Михайла Снилика від Т-ва „Левів", де він, між іншим, сказав: „Мистець Михайло Черешньовський має два добрі серця".

Михайло був патріот-ідеаліст, матеріяльні питання його не цікавили. Якщо хтось з чужинців щось сказав чи написав корисного про Україну, Михайло вже спішив йому з дарунком, у формі різьблених альбому, касетки чи хреста. Таким він був у таборі, таким залишився і в Америці.

Коли прийшов день виїзду Черешньовських до Америки, їх супроводили і пращали багато приятелів, в тому приїхали автом до табору С. Бандера і С. Ленковський. Бо ж Михайло не лише був вояком УПА, він був і членом ОУН, а його дружина Люда працювала секретаркою в бюрі С. Бандери.

І нарешті наші друзі Черешньовські в Америці, осідаючи в Бруклині, Н. Й. Непосидющий Михайло зараз у перших днях відкриває якусь робітню, як він казав, в якійсь шопі. Рівночасно працює в меблевій установі, декоративній різьбі в дереві та в портретній скульптурі, ніби за його фахом.

Стає членом Об'єднання Мистців Українців в Америці (ОМУА), а від 1973 року — його головою. Його монументальні твори-пам'ятники: Лесі Українки в Клівленді, Торонто і на Союзівці та „Пам'ятник Героям" на оселі СУМА в Еленвіл, Н. Й., різьба іконостасу церкви св. Івана Хрестителя в Гантері і багато інших в тому і пам'ятник о. Григорія Грушки, першого ред. „Свободи", на Союзівці.

Черешньовський, як талановитий мистець, є знаний не лише в українській діяспорі, але і в Україні. Дуже розумно вчинила дружина Люда, що багато його творів передала до Українського Музею в Ню Йорку, де вони матимуть змогу зберегтися для молодшого нашого покоління.

Від часу, коли Михайло став головою ОМУА, ми обидва часто в його домівці стрічалися та вели розмови на різні теми. Одна така наша зустріч відбулася в дні 24-го серпня 1991 року, коли в Києві проголошено незалежність України, як ми з цього приводу в обіймах з радости плакали. Прикро, що він не міг відвідати цієї вільної України, за яку десятки разов був готовий умерти, через свій здоровельний стан. Ми, колишні вояки УПА, його друзі дуже горді, що ім'я нашого друга Петра-Інженера Михайла ввійшло до історії українського народу.

Зі смерттю Михайла Україна втратила видатного громадянина, довголітнього працівника на мистецько-культурній ниві. Засмучені його відходом у вічність не лише його вірна опікунка-дружина Людмила, але усі його приятелі, друзі і уся українська спільнота. 22-го липня 1994 року гостинна американська земля на цвинтарі у Бавнд Бруку збагатилася ще одною могилою воїна та великого сина України — Михайла Черешньовського.

Михайло Ковальчин

Україна...

(Закінчення зі стор. 1)

Він відзначив те, що Україна позбулася ядерної зброї і цим зробила континент безпечнішим.

Прем'єр-міністер Великобританії Тоні Блейр сказав, що українці постраждали під час Другої світової війни більше, ніж більшість народів і хартія сприятиме тому, що це вже ніколи не повториться.

Президент Франції Жак Ширак, вихваляючи договір з Україною, зазначив, що „ми простягаємо руку новому партнерові, який виявив чутливість до миру". Німецький канцлер Гельмут Коль сказав, що конфлікт змінився ще більшою співпрацею. В інтерв'ю німецькій телевізії він назвав Україну країною з великим майбутнім, зазначивши, що Захід повинен нарешті визнати те, якою важливою є для нього Україна.

Після церемонії підписання секретар оборони ЗСА Вілліям Коген вирушив до Мадярщини, звідки полетить в Україну, де має бути присутній на закритті військових навчань „Спільно діючий сусід-97" біля Львова. Ці міжнародні навчання проводяться у рамках програми НАТО „Партнерство для миру".

Президент...

(Закінчення зі стор. 1)

Европі, а тепер, приєднавшись до НАТО, стане важливим членом альянсу"— підкреслила М. Олбрайт. Становище, яке займає Польща в реґіоні, пояснюється її економічним потенціялом, а такою тим, що вона є найбільшою країною з трьох запрошених до НАТО. Тому, визнав Д. Росаті, Польщі доведеться взяти на себе особливі зобов'язання, в тому числі відповідальність за стабільність в реґіоні, підтримання добрих взаємин з сусідами, сприяння демократії в усій Европі.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшла у вічність наша найдорожча МАМА і БАБУНЯ

бл. п. ОЛЬГА ГНАТИК

Ми невимовно вдячні всім, які висловили нам співчуття особисто, письменно, телефонічно, за участь в похоронних відправах, за квіти і датки, за поминальні Богослуження і за жертвенні датки на громадські цілі через 28-ий Відділ СУА.

Зі щирого серця дякуємо Ліді Черник, котра з далеких сторін приїхала, щоб попрощати нашу дорогу маму і зворушливими словами подякувала за її довголітню працю для Союзу Українок.

Рівнож дякуємо Таїссі Богданській, Ані Кравчук, Любкові Калиничові, Петрові Грицакові за їх теплі слова співчуття.

Сердечна подяка рівнож належиться Софії Андрушків за вичерпну статтю, яка появилася на сторінках журналу „Наше Життя", який наша мама так залюбки читала.

ПОЖЕРТВИ НА ФОНД СУСПІЛЬНОЇ ОПІКИ СУА:

по	100. дол.	Юрій і Надя Кігічаки, Зенон і Теодозія Крисляті;
	75	Володимир і Ліда Базарки;
	60	д-р Марія Пришляк;
по	50	Софія Андрушків, д-р Роман і Світляна Андрушків, Оксана Бабюк, Фил і Ярина Турко-Бодрак, д-р Тарас і Ольга Гунчак, Роберт і Дарина Зот, Богдан і Уляна Кобзар, Ірена Копач, д-р Роман і д-р Ірена Кострубяк, Ігор і Марія Кігічак, д-р Любомир і Оксана Кузьмак, Надя Мандрусяк, Надя Нагірна, д-р Ярослав і Ірина Остапюк, д-р Богдан і д-р Мотрія Томків, д-р Богдан і Богданна Худьо, Іванна Яворська;
	40	д-р Роман Воронка;
	35	д-р Борис і Ляриса Даник;
по	30	Стефан і Ольга Парубчак, Марія Храплива, Мирослава Сіра;
по	25	Ліда Артимів, Ярослав і Надя Бігун, Дмитро Бобеляк, Таїсса Богданська, Квітка Бушпель, Лідія Гладка, Слава Гнатів, Марія Дурбак, Теодозія Коверко, Анна Кравчук, Люба Лащук, Стефан і Анна Леуш, Олена Мельничук, Ярослава Мулик, Марія Онишкевич, д-р Юрій і Христя Перфецькі, Євгенія Ратич, Марія Семанишин, Михайлина Стаськів, Наталія Сигіда, Ольга Тритяк, Ігор і Надя Хома, Богдан і Ірена Чайківські, Лідія Черник;
по	20	Юліян, Олена і Оксана Бачинські, Іванна Бемко, Зеновія Воробець, Дарія Гусар, Наталія Загайкевич, Дарія Каранович, Богдан і Леся Качмар, Ірена Качмарська, Герміна Керда, Наталія Кравчук, Богдан і Ліда Крамарчук, Люба Лапичак, Elouise MacDaniel, Антін і Уляна Тимкевич, д-р Леся Ткач, Іван і Люба Турянські, Іванна Хамуляк;
по	10	Зеновія Бурак, Лівія Дацківська, Андрій і Ірена Дзедзик, о. Михайло і Юлія Довбуш, Лідія Мурещук, Леся Подковська, Марія Робак, Євгенія Шпирка, Осипа Яворська;
по	5	Анастазія Бохопок, Параня Лацко, Юстина Луків, Ольга Марущак, Анна Мокринська.
Разом		**2,305 дол.**

ПОЖЕРТВА НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ:

50 дол. д-р Люба Стефанівська.

СЛУЖБИ БОЖІ:

Юліян, Олена і Оксана Бачинські, Марія і Володимир Волозій, родина Гречак, д-р Любомир і Оксана Кузьмак, Ігор і Розалія Ляшок, Марія Смішкевич, Орест і Ліда Цяпки.

ПЛАСТ:

30 дол. Ірена Левицька.

В ПАМ'ЯТЬ бл. п. ОЛЬГИ ГНАТИК на ЗЕМЛЯЦТВО „ПЕРЕМИЩИНА":

по	25 дол.	Дмитро Бобеляк, Петро Грицак;
по	20	Іванна Бемко, Любомир Калинич, Володимир Кікта;
	10	Галя Мельничук.
Разом		**120 дол.**

ДО ЧЛЕНІВ 25-го ВІДДІЛУ УНСОЮЗУ

Повідомляємо членів 25-го Відділу, що секретар відділу МАРІЯ САВЧАК перебуває в лікарні. Всі вплати за асекурацію тимчасово буде приймати ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ. Прошу у всіх справах асекурації писати або телефонувати прямо до канцелярії:

Ukrainian National Association
30 Montgomery St. P.O. Box 17A
Jersey City, NJ 07303
Tel.: (201) 451-2200

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

Посвячення пам'ятника інтернованим українцям

Заходами Відділу КУК у Вернон, Канада, збудовано і посвячено пам'ятник інтернованим під час Першої світової війни українцям, так званим „enemy alienes".

Дня 7-го червня ц.р. о годині 10:30 ранку українці міста Вернон і околиці зібралися, щоби вшанувати українців, котрі були інтерновані під час Першої світової війни. Уряд Канади розпорядився всіх людей, котрі мали пашпорти Австро-Мадярської імперії, під час війни проголосити „enemy alienes".

Таких таборів у Канаді було 24, і один з них — у Вернон.

Статистика подає, що в таборах було 6,954 особи — чоловіки, жінки і діти. З цього числа було 85 відсотків українців. В той королем Англії Юрієм V. Голова Відділу КУК у Вернон Роман Чиж відкрив траурний день і привітав усіх присутніх, котрі проспівали канадійський і український славні. Було представлено гостей: міську управу, депутата із опозиції провінційної леґіслятури Єйкріл Сендерс. Головною особою був 83-річний Фред Конс, котрий, маючи один рік, був

На світлині: пам'ятник у пошану інтернованим.

самий час 88,000 українців щомісяця мусіли голоситися на поліцію і їм не можна було без посвідки віддалятися з дому. В той час 10,000 українців служили в канадійській армії. Прикладом є Коновал, котрий за геройство був відзначений найвищими почестями тодішнім у таборі Вернон із своїми батьками від 1914 до 1920 року. Роман Чиж покликав згаданих людей, щоб відслонили пам'ятник. Є. Сендерс наголосила, що інтернування є ганьбою для тодішнього уряду Канади, а пам'ятник має бути наукою для молодого покоління, щоби ніколи нічого подібного не повторилося.

Клос Прайбс заступав посадника. Ті люди, сказав він, були переслідувані у своїй країні, шукали свободи, полишали свій край, рідних, і, здавалося, що знайшли волю в Канаді. Одного дня були вільні, а вже другого дня були за дротами табору. Пам'ятник є пересторогою для нас усіх, а для молодих наукою.

Ф. Конс поділився своїми споминами перебування в таборі. Ще тепер переслідують його кошмарні і погані сни. Борис Сидорук із Калґері сказав, що канадійський уряд ще до сьогодні не визнав за собою вину, щоби перепросити українців, що їм заподіяно кривду в тих роках. Андріяна Малиш, котра віддала багато праці на розшуки в архівах, сказала, що треба було вживати всі хитрощі, щоби дістати інформації з архівів. Вдалося устійнити прізвища людей, котрі були інтерновані, а також фотознімки з їхнього життя в таборі.

Священики обох церков відправили Молебень і освятили пам'ятник. Скоро зформований хор під диригентурою Павла Малиша співав Молебень. На закінчення Р. Чиж попросив Ф. Конса, дітей православної громади і танцювальну групу „Зірка", щоб зложили квіти до підніжжя пам'ятника, а відтак подякував учням за участь у зложенні грошей на його будову.

По закінченні люди ще довго стояли і ділилися своїми враженнями.

Микола Петринів

FUNERAL DIRECTORS